

Gebied rond de Middellandse Zee geteisterd door branden

BRANDEN De hete zomer zet Zuid-Europa in lichterlaaie. In Griekenland, Turkije en Italië wordt met nam en macht geblut. 'Wie nog twijfelt aan de klimaatverandering: kom eens kijken', zei de Griekse premier.

Ine Roos en Gisèle Nath

In Italië stinken zelfs de bosbranden naar maffia

ITALIË

Minder dan 2 procent van de branden in Italië heeft een natuurlijke oorzaak zoals een blikseminslag, en Roberto Cingolani, minister van Ecologische Transitie, gisteren in het Italiaanse parlement. '70% natuurlijke oorzaak is zeldzaam. Meer dan 70 procent van de branden in Italië is de verantwoordelijkheid van de mens. In de meeste gevallen - 37,4 procent van de branden - is brand opzettelijk in het spel, terwijl het in 11,7 procent van de branden niet met opzet gebeurt. Italië worstelt al vele jaren met het fenomeen van bosbranden', zegt Enrico Fontana van de milieu-organisatie Legambiente aan de telefoon. Het is geen nieuw fenomeen, maar het wordt wel erger. 'De klimaatverandering speelt een duidelijke rol. De bosbranden hebben weliswaar zelden een natuurlijke oorzaak, maar de natuur is wel brandvervalend. Door de hitte en de kille wind die jaar wordt het voor sneller verspreid'.

De terugkerende branden richten ook steeds meer schade aan. Volgens Legambiente gingen in 2020 in Italië 62.623 hectare in vlammen op, 18 procent meer dan een jaar eerder. 'De civiele bescherming moest al ingrijpen bij 800 branden' zegt de minister. 'Alleen in de provincie Oristano, op Sardinië, zijn 20.000 hectare afgebrand. Dat is een derde van de totale schade in heel Italië, in heel 2020'. Op Sardinië hebben de branden miljoenen bijen gedood. Fontana is een inspannende voor de inkers gestart. De brandslachtoffers zijn een complex socio-economisch probleem. 'In zijn verschillende redenen', zegt Fontana. 'Bosren steken bijvoorbeeld een stuk bos in brand om meer grondland te krijgen voor hun dieren, zoals onlangs in de Siciliëse provincie Agrigento is gebeurd'. Om dat te vermijden, heeft de Italiaanse wetgever ingegrepen.

Herbeshossing is business
Tien jaar lang mag er op zo'n stuk grond ook niet gebouwd worden, en vijf jaar lang mogen er geen publieke middelen worden gebruikt om er nieuwe bossen te planten. Die wet, uit 2006, werd opgevolgd door de belangrijkste maatregelen voor brandslachtoffers. Mensen steken grond in brand om er achterop te bouwen, of zelfs om niet te profiteren van de business rond herbeshossing. Maar bosbranden stinken in Italië ook naar maffia. 'Vrijen een bedrijf van de 'ndrangheta naast een openbare aanbesteding voor houthak, dat kan de clan besluiten een stuk bos in brand te zetten als intimidatie of vendetta', zegt Fontana. De boodschap luidt dan: 'Als ons de volgende keer niet overtuigen, herhaalt de clan in natuurparken in Italië, waar particulieren aan strenge voorschriften zijn gebonden. Daar kan de maffia brand stichten, uit verzet tegen de geldende regels'. De cijfers zijn vroegegrond: 82 procent van de grond die vorig

jaar werd afgebrand, lag in Zuid-Italië, een strek met traditioneel een belangrijke maffia aanwezigheid. In Campania, Sicilië, Calabria en Puglia worden ook de meeste (54,7 procent) misdrijven rond brandslachting plaats. 'Als de 'ndrangheta naast een openbaar contract voor houthak grijpt, kunnen criminelen het bos in brand steken als vendetta', Enrico Fontana Milieuroorganisatie Legambiente

Oude stad Olympia gered

GRIEKENLAND

'Nachtmerrie zonder einde', kopie de Griekse krant *Eleftheros*. Typen gisteren op haar voorpagina. Premier Kiriakos Mitsotakis zei dat de autoriteiten 'alles doen wat mogelijk mogelijk is' om de bosbranden te bedwingen, die Griekenland gisteren al voor de derde dag op zijn reisten. Tientallen steden en dorpen zijn sinds dinsdag geëvacueerd, van de buitenwijken van Athene tot het eiland Ivis niet ver van de hoofdstad en tot op het schiereiland Peloponnesos. De branden vinden vruchtbare terrein in de aanhoudende hitte die wordt aangevoerd door de wind, de voorbije dagen heeft dat tot meer dan 150 bosbranden geleid. En het is nog niet voorbij. De civiele bescherming heeft voor vrijdag een waarschuwing voor extreem brandgevaar uitgegeven, aangezien het kwik rond 40 graden blijft schommelen. Als er ook nog maar een paar maanden blijven twijfelen de klimaatverandering wel echt is, nodig is het uit om naar Griekenland te komen en te zien hoe intens dit fenomeen is', Mitsotakis vanuit de regio Ithia, waar een brand woedend het antieke Olympia bedreigde. 'Dinsdag brandde het nog altijd in de buurt van de archeologische site van de oude stad Olympia, de plaats waar de Olympische vlam aan een toelicht begint maar de stad die de moderne Spelen organiseert, is een van de belangrijkste toeristische gebieden in Griekenland. De oudheidkundige site bleef van het vuur gespaard, maar meerdere dorpen in de buurt moesten wel worden geëvacueerd. Ook op het eiland Ivis zijn ettelijke dorpen geëvacueerd. Ongeveer 85 mensen zijn per boot geëvacueerd van het strand en zo in veiligheid gebracht, terwijl de pijpboomen in brand stonden en dikke rookwolven de lucht insaadden. Kilometers verderop kleurde ook de lucht boven Athene donker door de rook. Oprens en Zweden stuurden speelvliegtuigen naar Griekenland om te helpen blussen, ook de EU heeft hulp.

Een nutmeesterverschijf bij Pescara in de Italiaanse Abruzzo staat in brand. - epa foto

Een blusvliegtuig probeert de archeologische site van Olympia te beschermen. - belga

In de buurt van het zuid-Turkse Bodrum doet een vliegtuig wat hij kan. - reuters

'De resorts zijn oké, al het groen is weg'

TURKIJE

Bloeserig, zo is letterlijk en figuurlijk de sfeer aan de Turkse Riviera. In de badplaats Oren in Mugla laat een Turkse journalist ons in videoverband een mistroostig verhaal strand zien. 'De bewoners zijn gevlucht, alleen wie een winkel of waardevolle grond heeft, wordt blijven, klinkt het, terwijl hij het zweet wegveegt en een flesje water grijpt. Niet als zouden wij al ammenen blijven omdat burgers die aan het buitenland hulp vroegen, of die met buitenlandse media spraken, doch politici aangevalen werden als vijanden van Turkije. Ook in Oren, op drie kilometer van de badplaatsen, hangt de angst in de lucht. 'Hoe dichtere je naar het bos rijgt, hoe meer rook en as', vertelt hij. De situatie is volgens hem levensgevaarlijk omdat er nog bossen zijn die dan wel niet meer branden, maar wel nog stammen en niet voldoende 'gekoeld' raken. Inwoners van Mugla brachten donderdag in angst

doet, terwijl het vuur een energiecentrale op brandstof naderde. Uiteindelijk raakte het vuur inperth vlak voor de centrale. Mugla hing af van de gronde van de wind, konden vluchten op zee. 'Wij hebben zeker 36.000 mensen in veiligheid moeten brengen', mailt Osman Gürün, de burgemeester van Mugla van de oppositiepartij CHP naar *De Standaard*. **Geen vliegtuigen**
De terugkerende klacht bij alle Turken die we contacten, is dat de overheid faalde in elke coördinatie voor en tijdens de ramp. In het erg geconcentreerde Turkije kunnen lokale besturen alleen aan brandbestrijding doen in de woonsloten. Maar voor de moeilijk bereikbare plaatsen op heuvels en in bossen, zijn de tientallen vliegtuigen van de Turkse luchtmachtmacht TRK nodig. Slechts enkele daarvan waren in de eerste fase actief. De regering

zegt dat die toestellen niet meer geschikt zijn of in herstel, maar die menen zijn razend over hun uitsluiting', zegt de journalist. Politici hameren al jaren op de grote kosten en de nood aan externe financiering of privatisering. 'De TRK is al haar functionaliteit en macht verloren en overgelaten aan anticorruptie, vindt Gürün. Hij behde de TRK toen het vuur te erg werd en kreeg te horen dat er 'nimmam meer was'. Of hij megen eens opnieuw kan proberen? 'Daarom hebben we niet elf oppositiebewerders voorgedragen om de kosten te dragen die de regering altijd aanhaalt voor het opstarten houden van de blusvliegtuigen. De TRK moet een activer rol spelen'. De loof van de ramp is waver. 'In acht dagen hebben we 122.547 hectare verloren', zegt Ahmet Hürsoy Oskara van de Turkse Boswachtervereniging. 'Dat is evenveel als normaal in twaalf jaar'. In 2018 ging slechts 20.000 ha op in vlammen. Hij wijt de branden aan de klimaatverandering, maar zegt dat de Turkse regering zich daar dringender moet op met voorbereiden. 'We moeten ons minnen wel hebben voor een betere samenwerking tussen de gemeenten en het departement voor bosbeheer. Ook moeten we bossen afgevoerd voor mensen al er gevaarlijke hitte wordt woensd' in Mugla is één persoon aangehouden wegens moge

De westelijke Turkse Riviera, met Bodrum en Marmaris, is verninkt
Ijk openveldige brandslachting. 'Het politievondzoek loopt nog', zegt de burgemeester. **Twintig jaar herstel**
Het toeristische Turkse Riviera, met zijn zandstranden kustten en groene heuvels, is verninkt. 'De resorts zijn nog oké, maar alle groene bossen erachter zijn weggebrand', zegt Oskara. Afgebrande heuvels zijn gevoelig voor bodmerosse, zo brengen geen koeler meten en nemen geen koolstof vast. Meer op. 'Op termijn kan extra koolstofvasthoudende de omringel beschadigen. De impact op de grondslid van de inwoners en op ons ecosysteem zal gigantisch zijn. Althanslijk van de soot, hebben de bossen vijf tot twintig jaar nodig om te herstellen. Als we willen herstellen moeten die zones ook lang afgeschermd worden voor diefstal'. **'We zijn in acht dagen tijd al 122.547 hectare bos kwijt. Dat is evenveel als normaal in twaalf jaar'**
Ahmet Hürsoy Oskara Turkse Boswachtervereniging
Meerdere bronnen geven aan dat zo zichzelf liever coördineren dan te praten met een journalist. De acteur Emin Kinyu haalde op sociale media uit naar de nalatigheid van de regering. Hij werd daarom gekeld door een minister en middende zijn toon. In het dorp Çökertine heb ik gezien hoe kwade mensen minister van Binnenlandse Zaken Soylu wegjoegen, zegt de journalist. 'Dat wordt nergens geschreven'. Met medewerking van Serpil Aygün, freelance journalist.

